

امام رضا سلام الله و صلواته عليه:

ان بسم الله الرحمن الرحيم اقرب الى اسم الله الاعظم من سواد العين الى بياضها

بسم الله الرحمن الرحيم، به اسم اعظم خداوند

نزدیکتر از سیاهی چشم به سفیدی اش است. عیون اخبار الرضا ج ۱

«فرهنگ، فلسفه، زیرساخت» تطبیقی

حاکم بر

علم اصول فقه موجود

تنظیم از:

حجة الاسلام والمسلمین صدوق

اردیبهشت ۱۳۸۵

فرهنگ تطبیقی حاکم بر اصول فقه موجود

— پایگاه تعریف سعادت و رشد شرعی:

۱. تفکیک تکامل معنوی از تکامل مادی؛ (علت ثبات ادبیات دینی)
۲. تفکیک حکم‌شناسی از موضوع‌شناسی؛ (قبول منطقه‌الفراغ)
۳. پاسخگویی به مسائل مستحدثه؛ (علت انفعال جامعه دینی)

— پایگاه حجیت در فهم:

امضاء عقلایی تفاهم و تخاطب عرفی

۱. وضع، علت چرایی در تفاهم و تخاطب؛ (علیت)
۲. آموزش، علت چیستی در تفاهم و تخاطب؛ (دلالت)
۳. استعمال، علت چگونگی در تفاهم و تخاطب؛ (ارتکاز استقرایی عرفی)

— پایگاه طاعت:

امتنال اوامر مولی

حکم، دائرمدار فرهنگ «إذا أمر مولی بعبده»

۱. جعل حکم دائرمدار مصالح و مفاسد؛ (مولویت ولایت)
۲. تنجیز حکم دائرمدار علم و قدرت؛ (عبد تولی)
۳. رشد دائرمدار عمل به حکم؛ (سعادت تصرف)

فلسفه تطبیقی حاکم بر اصول فقه موجود

— پایگاه علمی حاکم بر روش اصول موجود:

تعریف علم و امور علمی

۱. حق و باطل در خطابات؛ (قیاس، استحسان، تأویل، دینامیزم و...) .
۲. صحت و غلط در خطابات؛ (مواد و صورت اصولی)
۳. جهت ایمانی پایگاه نسبت فهم در خطابات

— پایگاه حجیت در فهم از خطابات:

امضاء شارع به عنوان رئیس العقلا (استقراء ارتکازات عرف زبان مخاطب)

۱. امضاء و عدم ردع شارع؛ (تعبد شرعی)
۲. ظهورات پایگاه اصول لفظیه؛ (تقنین عرفی)
۳. عرف زمان مخاطب پایگاه حجیت مصداقی؛ (تفاهم مصداقی)

— پایگاه تکالیف اعمال فردی:

در نظام خطابات

۱. تکلیف پایگاه اوامر و نواهی مولی
۲. توصیف پایگاه تعاریف مولی
۳. ارزش پایگاه اولویتهای مولی

زیر ساخت تطبیقی حاکم بر اصول فقه موجود

— پایگاه موضوعات روشی در فهم از خطابات:

منطق و اصول، انتزاعی و عرفی

۱. تقسیم انتزاعی
۲. تعاریف ماهوی
۳. تطبیق به مکلف (تزامم؛ اهم و مهم)

— طبقه‌بندی و سطوح فلسفی فهم از خطابات:

۴. لفظ: اخبار عرفی
  ۵. معنا: احراز عقلی
  ۶. هدف: امضاء عقلایی
- اسناد: قرآن و سنت؛ نمود خاص خطابات
استناد: عقل؛ پایگاه احراز عقلی خطابات
اسناد: عقلاء؛ پایگاه روابط اجتماعی
خطابات (اجماع، سیره و...)

— طبقه‌بندی و سطوح مصداقی فهم از خطابات:

۱. طبقه‌بندی ابواب فقهی
۲. اصول یا قواعد کیفی فقهی
۳. اصول یا قواعد کمی فقهی

پژوهش تطبیقی

پیرامون

علم «اصول فقه»

برای استخراج فهرست تولید علم اصول

دفتر فرهنگستان علوم اسلامی

موضوع: تنظیم و ارائه الگوی جهت تطبیق مباحث علم اصول

مابگاه در نمودار: الگوی تطبیقی مباحث علم اصول فقه

مرحله: اول نوع پژوهش: نظری نوع محصول: عملیاتی

سرپرست پژوهش: محبت الاسلام والمسلمین صدوق

همکاران: محبت الاسلام موسوی موشع، برادر علیرضا انجم شعاع و محبت الاسلام روح الله صدوق

تاریخ پژوهش: مرداد ۱۳۸۱

به نام خدا

الکھوی تطبیقی مباحث علم اصول فقہ

تنظیم:

حجت الاسلام صدوق

مرداد ۱۳۸۱

۱- فرهنگ حاکم بر علم اصول فقه

۱/۱- تعریف پرستش (طاعت) و امتثال اوامر مولی

۱/۲- تعریف حجیت

۱/۲/۱- حکمت عملی و حکمت نظری

۱/۲/۲- عجز و نقص عقل و نیازمندی آن به وحی - ضرورت بعثت انبیاء

۱/۳- تکلیف

۱/۳/۱- تعیین وظیفه مبتلی به‌های فردی ..... فرد

۱/۳/۲- تعیین وظیفه در برخورد با مظالم اجتماعی ..... گروه

۱/۳/۳- تعیین وظیفه در ^{نظام} ولایت (احاد مردم) ..... سازمان

اجتاهات
رهبران

۲- فلسفه حاکم بر علم اصول فقه

۲/۱- مبادی

۲/۱/۱- ضرورت، موضوع، هدف: تفقه برای جلوگیری از انحرافات (تاویل و قیاس و...)

۲/۱/۲- ضرورت، موضوع، هدف: تفقه برای کم کردن خطاء

۲/۱/۳- ضرورت، موضوع، هدف: تفقه برای بهینه و تکامل تعبد

۲/۲- مبانی

۲/۲/۱- اسناد: استر و درستی با هم باید داشته باشند

۲/۲/۲- استناد

عرف - ۲/۲/۲/۱ - هیت ظهورات
عقل - ۲/۲/۲/۲ - لازم عقلی خطاب
} احنا عربی
} احراز عقلی
} انشاء عقول

۲/۲/۲/۳ - عقلا - مع دتم عقل و در را با اجابای

۲/۲/۳- اسناد احکام شری، مضمناً مستند شری در انظار مضمناً ساریه عرب

مضمناً ساریه به تفصیل با عقل

۳ - زیر ساخت حاکم بر علم اصول فقه

۳/۱-حاکم

۳/۱/۱-عرف

۳/۱/۲-عقل

۳/۱/۳-عقلاء

۳/۲-محکوم به

۳/۲/۱-وجودی

۳/۲/۲-وقوعی

۳/۲/۳-وجوبی

۳/۳-محکوم علیه

۳/۳/۱-حکم

۳/۳/۲-موضوع متعلق حکم

۳/۳/۳-فعل متعلق حکم